

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
25-516 Kielce
Aleja IX Wieków Kielc 3 / _
PSZ.I.3111.2.36.2023.JC

Urząd Miasta i Gminy w Piekoszowie
Wpłynęło dnia:

Kielce, 2023-12-14

14 -12- 2023

L.dz. zał. 6

Podpis
PS

INFORMACJA

Wysłano z EZD PUW

W załączeniu przekazuję informacje dotyczące "Programu Rozwoju Rodzinnych Domów Pomocy- edycja 2024 ".

Załączniki:

1. pismo do jst przekazujące Program.pdf
2. ZAPOTRZEBOWANIE IIB.XLSX
3. ZAPOTRZEBOWANIE MODUŁ IIA.XLSX
4. ZAPOTRZEBOWANIE MODUŁ I.XLS
5. PROGRAM ROZWOJU RODZINNYCH DOMÓWPOMOCY PODPISANY PRZEZ P. MINISTER 8.12.2023.DOCX
6. INFORMATOR PROGRAMU ROZWOJU RODZINNYCH DOMÓ POMOCY EDYCJA 2024.DOCX

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć
oprogramowania do weryfikacji podpisu

Data złożenia podpisu: 2023-12-14T10:45:57.278Z

Podpis elektroniczny

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Kielce, dnia 14-12-2023

Znak: PSZ.I.3111.2.36.2023

Pani / Pan
Wójt/Burmistrz/Prezydent
województwa świętokrzyskiego

Szanowni Państwo,

informuję, że w dniu 8 grudnia 2023 r został przyjęty „Program rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycja 2024”. Program jest kontynuacją „Programu rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycja 2023”. Celem Programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnych domach pomocy oraz rozwój tej formy wsparcia.

Program zakłada wsparcie finansowe samorządów gminnych w dwóch modułach:

1. dofinansowanie kosztów, jakie gminy ponoszą w związku z kierowaniem osób do rodzinnych domów pomocy,
2. wsparcie finansowe tworzenia nowych rodzinnych domów pomocy.

Mając na względzie powyższe w załączeniu *przekazuję* „*Program rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycja 2024*” oraz informator programu. W celu ułatwienia realizacji zadania Ministerstwo przygotowało dodatkowo informator, w którym zawarte zostały podstawowe informacje dotyczące zasad funkcjonowania rodzinnych domów pomocy, jak również szczegóły dotyczące zasad ubiegania się o środki w ramach Programu.

Program zakłada dwa źródła finansowania – dotację z rezerwy celowej budżetu państwa (cz. 83 poz. 25) oraz środki własne jednostek samorządu terytorialnego uczestniczących w Programie.

Wyjaśniam, że formularze zapotrzebowania na środki finansowe zostaną w najbliższym czasie opublikowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Centralnej Aplikacji Statystycznej - dla każdego z modułów odrębnie.

Termin na złożenie przez samorządy gminne zapotrzebowania na środki w ramach Programu tj. przekazanie za pośrednictwem CAS zapotrzebowania do urzędu wojewódzkiego to **12 stycznia 2024 r.**

wiepodlega

Przekazując powyższe informacje dotyczące Programu, zwracam się do Państwa z prośbą o podejmowanie działań promujących tę formę placówek zapewniających usługi opiekuńcze i bytowe dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Podejmowanie działań promujących tę formę wsparcia jest szczególnie zasadne biorąc pod uwagę, iż rozwój tego typu placówek wpisuje się w działania służące deinstytucjonalizacji usług społecznych.

z up. Wojewody Świętokrzyskiego
Ewa Kopolovets
Dyrektor
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia

Zapotrzebowanie na środki finansowe w ramach programu rozwoju rodzinnych domów pomocy na rok 2024 - MODUŁ IIA
dofinansowanie remontu lub zakupu wyposażenia celem utworzenia nowego rodzinnego domu pomocy w budynku będącym w zasobach gminy

Lp.	województwo	powiat	gmina	Dane dotyczące rodzinnego domu pomocy planowanego do uruchomienia w 2024 roku		Cy na terenie gminy funkcjonuje/funkcjonują rodzinne domy pomocy (należy wskazać liczbę placówek)	Całkowity koszt realizacji zadania OGÓLNE (liczby kol. 10 i kol. 11)	Całkowity koszt realizacji zadania ogółem		całkowita wnioskowana kwota dofinansowania z budżetu państwa na realizację modułu IIA programu (ZAPOTRZEBOWANIE) maksymalnie 80% kwoty z kol. 9 (kwota nie może być wyższa niż 400 000 zł)	stanowiąca łącznie:			udział procentowy dofinansowania w ramach programu do ogólnych kosztów realizacji zadania - nie więcej niż 80% (kol.12/kol.9)	Przeznaczenie środków dofinansowania			Krótki opis realizacji zadania (w tym m.in. planowany termin tworzenia domu, ogólny zakres prac, planowane efekty)
				Podmiot z którym gmina planuje uruchomienie domu (postawić znak X we właściwej kolumnie)	adres placówki			liczby planowanych do uruchomienia miejsc	liczby miejsc dofinansowanych do uruchomienia, które będą dofinansowane w ramach programu ze środków budżetu państwa		średniego kosztu remontu lub zakupu wyposażenia celem uruchomienia jednego miejsca	średniego dofinansowania ze środków budżetu państwa do jednego uruchomienia	liczby miejsc dofinansowanych do uruchomienia, które będą dofinansowane w ramach programu ze środków budżetu państwa		liczba miejsc	liczba miejsc	liczba miejsc	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
								0			0			#DZIEL/01				
Razem województwo:																		

Zapotrzebowanie gmina przekazuje do urzędu wojewódzkiego w terminie: 12 stycznia 2024 r.
 Zbiorcze zapotrzebowanie urząd wojewódzki przekazuje do MRPS w terminie: 24 stycznia 2024 r.

Osoba sporządzająca
 Imię i nazwisko:
 Telefon:
 Data wykonania:

Zapotrzebowanie na środki finansowe w ramach programu rozwoju rodzinnych domów pomocy na rok 2024 - MODUŁ IIB
dofinansowanie remontu lub zakupu wyposażenia celem utworzenia nowego rodzinnego domu pomocy w budynku będącym własnością podmiotu uprawnionego

I.p.	województwo	powiat	gmina	Czy na terenie gminy funkcjonuje/funkcjonują rodzinne domy pomocy (należy wskazać liczbę placówek)	Całkowity koszt realizacji zadania ogółem tj. całkowita kwota planowanego na podstawie art. 25 ustawy o pomocy społecznej dofinansowania przez gminę utworzenia rodzinnego domu pomocy przez podmiot uprawniony				SZACUNKOWE ZAPOTRZEBOWANIE NA ŚRODKI W RAMACH MODUŁU IIB PROGRAMU W 2024 roku				Krótki opis realizacji zadania		
					stanowiący iloczyn:		całkowita wnioskowana kwota dofinansowania z budżetu państwa na realizację modułu IIB programu (ZAPOTRZEBOWANIE) maksymalnie 80% kwoty z kol. 6 (kwota nie może być wyższa niż 400 000 zł)	stanowiąca iloczyn:		liczba wnioskowana w ramach programu do ogólnych kosztów realizacji zadania - nie więcej niż 80% (kol.9/kol.6)	liczby miejsc planowanych do uruchomienia, które będą dofinansowane w ramach programu ze środków budżetu państwa	średniego dofinansowania ze środków budżetu państwa do jednego uruchamianego miejsca (kwota nie może być wyższa niż 50 000 zł na miejsce)		udział procentowy dofinansowania w ramach programu do ogólnych kosztów realizacji zadania - nie więcej niż 80% (kol.9/kol.6)	
					całkowity koszt realizacji zadania OGÓŁEM tj. (iloczyn kol. 7 i kol. 8)	7		8	9						10
						0			0						
Razem województwo:															
															13

Zapotrzebowanie gmina przekazuje do urzędu wojewódzkiego w terminie: 12 stycznia 2024 r.
 Zbiornicze zapotrzebowanie urząd wojewódzki przekazuje do MRIPS w terminie: 24 stycznia 2024 r.

Osoba sporządzająca
 Imię i nazwisko:
 Telefon:
 Data wykonania:

**MINISTERSTWO RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
DEPARTAMENT POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ**

INFORMATOR

PROGRAM ROZWOJU RODZINNYCH DOMÓW POMOCY NA ROK 2024

Warszawa, listopad 2023

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
PODSTAWOWE INFORMACJE O RODZINNYCH DOMACH POMOCY	4
PODSTAWOWE INFORMACJE O PROGRAMIE ROZWOJU RODZINNYCH DOMÓW POMOCY NA ROK 2024	6
PYTANIA I ODPOWIEDZI OPRACOWANE DLA PROGRAMU ROZWOJU RODZINNYCH DOMÓW POMOCY NA ROK 2024	9

WSTĘP

Program rozwoju rodzinnych domów pomocy na rok 2024 jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia osób wymagających pomocy ze względu na wiek lub niepełnosprawność, a jego strategicznym celem jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnych domach pomocy oraz rozwój tej formy wsparcia.

Program jest realizowany od 2022 r. i jest adresowany do gmin: miejskich, wiejskich, miejsko – wiejskich.

Forma usług opiekuńczych w postaci rodzinnego domu pomocy jest ogniwem pośrednim w systemie pomocy społecznej pomiędzy usługami opiekuńczymi świadczonymi w miejscu zamieszkania, a całodobową placówką specjalistycznego wsparcia, jaką jest dom pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę procesy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa istnieje potrzeba rozwoju rodzinnych form wsparcia dla osób, które wymagają szerokiego zakresu usług opiekuńczych, ale jednocześnie nie wymagają jeszcze umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Doświadczenia pokazują, że rodzinne domy pomocy są formą wsparcia, która jest słabo rozwinięta, a jednocześnie świadomość na temat tej formy pomocy jest bardzo niska.

Mając na uwadze powyższe, w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej opracowano program wspierający rozwój rodzinnych domów pomocy, który będzie kontynuowany w roku 2024. Przedmiotowy *Informator programu* stanowi zbiór wskazówek dla pracowników urzędów wojewódzkich oraz pracowników jednostek samorządu terytorialnego, ale również dla podmiotów zainteresowanych uruchomieniem domu, które mają na celu ułatwienie procedury aplikowania o dofinansowanie w ramach programu.

Informator został podzielony na trzy części:

- pierwsza – to podstawowe informacje na temat zasad funkcjonowania rodzinnych domów pomocy,
- druga - to podstawowe informacje o programie,
- trzecia – to zestaw pytań i odpowiedzi, odnoszących się do najważniejszych obszarów programu.

Mamy nadzieję, że niniejszy dokument będzie dla Państwa pomocnym źródłem informacji w zakresie interpretacji zapisów ujętych w programie „Rozwoju rodzinnych domów pomocy” na rok 2024.

PODSTAWOWE INFORMACJE O RODZINNYCH DOMACH POMOCY (RDP)

Czym jest rodzinny dom pomocy:

formą usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo.

Dla kogo:

dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu zamieszkujących wspólnie osób wymagających z powodu wieku lub niepełnosprawności wsparcia w formie usług opiekuńczych i bytowych.

Kto może prowadzić:

osoba fizyczna lub podmiot uprawniony (podmiot uprawniony w rozumieniu art. 25 ustawy o pomocy społecznej tj. organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzący działalność w zakresie pomocy społecznej)

Na jakiej podstawie:

na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo podmiotem uprawnionym z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia RDP (lub gminą sąsiednią).

Na jakiej podstawie prawnej udzielane jest wsparcie:

1. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 poz. 901 z późn. zm.):
 - ✓ art. 52 ustawy - w przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoba wymagająca z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie rodzinnego domu pomocy,
 - ✓ art. 36 pkt 2 lit. I ustawy - świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej jest świadczenie usług opiekuńczych w rodzinnym domu pomocy.
2. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719).

W jakim budynku może być prowadzony rodzinny dom pomocy:

rodzinny dom pomocy świadczy usługi bytowe i opiekuńcze w budynku mieszkalnym jednorodzinym, którego właścicielem lub najemcą jest:

- 1) osoba fizyczna prowadząca rodzinny dom pomocy, w którym ta osoba zamieszkuje,
- 2) podmiot uprawniony - w przypadku rodzinnego domu pomocy prowadzonego przez ten podmiot

Kto kieruje osoby do rodzinnego domu pomocy:

osobę wymagającą wsparcia do rodzinnego domu pomocy kieruje kierownik ośrodka pomocy społecznej na podstawie decyzji administracyjnej o skierowaniu (na pobyt okresowy lub stały).

Jak ustalana jest odpłatność za pobyt w rodzinnym domu pomocy:

- ✓ pobyt w rodzinnym domu pomocy jest odpłatny do wysokości odpowiadającej poniesionym miesięcznym wydatkom ustalonym w umowie dotyczącej prowadzenia rodzinnego domu pomocy zawartej między gminą a osobą fizyczną albo podmiotem uprawnionym, prowadzącymi rodzinny dom pomocy,
- ✓ przy ustalaniu opłaty z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy stosuje się odpowiednio art. 61 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (odpłatność jak w przypadku domów pomocy społecznej, tj. w pierwszej kolejności z dochodu mieszkańca).

Czy dom powinien spełniać określone wymogi:

Standardy, rodzaj i zakres usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy określone zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy.

Osobom przebywającym w rodzinnym domu pomocy zapewnia się, dostosowane do ich sprawności psychofizycznej, całodobowe:

- usługi bytowe, w tym: miejsce pobytu, wyżywienie, utrzymanie czystości,
- usługi opiekuńcze, w tym udzielanie pomocy w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnację, w tym pielęgnację w czasie choroby, kontakty z otoczeniem, inne czynności wynikające z indywidualnych potrzeb.

Rozporządzenie określa też szczegółowe wymogi dotyczące np. wielkości pokoi czy wymogi dotyczące budynku oraz pomieszczeń wspólnego użytkowania.

Kto kontroluje rodzinne domy pomocy:

W ramach nadzoru kierownik ośrodka, w imieniu i z upoważnienia wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, przeprowadza kontrolę w rodzinnym domu pomocy co najmniej raz na pół roku.

PODSTAWOWE INFORMACJE O PROGRAMIE

CEL PROGRAMU

Strategicznym celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnych domach pomocy oraz rozwój tej formy wsparcia.

Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie finansowe samorządów gminnych w zapewnieniu osobom niesamodzielnym pomocy w formie usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnych domach pomocy przez dofinansowanie kosztów, jakie gminy ponoszą w związku z kierowaniem osób do rodzinnych domów pomocy;
- 2) Wsparcie finansowe tworzenia nowych rodzinnych domów pomocy przez:
 - a) dofinansowanie remontów lub zakupu wyposażenia niezbędnego do uruchomienia nowego domu w budynku, który gmina planuje udostępnić z własnych zasobów podmiotowi uprawnionemu¹ lub osobie fizycznej celem utworzenia domu,
 - b) dofinansowanie remontów lub zakupu wyposażenia niezbędnego do uruchomienia nowego domu w budynku będącym własnością podmiotu uprawnionego, w którym podmiot ten planuje utworzyć rodzinny dom pomocy.

ADRESACI PROGRAMU

Bezpośrednimi adresatami programu są gminy (miejskie, wiejskie, miejsko-wiejskie).

ZAKRES PODMIOTOWY PROGRAMU

czyli komu można udzielić wsparcia w ramach programu

- 1) gminom, które mają podpisaną umowę z podmiotem uprawnionym lub osobą fizyczną na prowadzenie rodzinnego domu pomocy i kierują bądź planują skierować osoby do rodzinnego domu pomocy,
- 2) gminom, które posiadają w swoich zasobach budynek, który planują w formie najmu udostępnić podmiotowi uprawnionemu lub osobie fizycznej w celu uruchomienia rodzinnego domu pomocy,
- 3) gminom, które na zasadach wynikających z art. 25 ustawy o pomocy społecznej planują dofinansować tworzenie rodzinnego domu pomocy w budynku będącym własnością podmiotu uprawnionego.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROGRAMU

czyli na co należy przeznaczyć środki finansowe przyznane z programu

¹ podmiot uprawniony każdorazowo w rozumieniu art. 25 ustawy o pomocy społecznej tj. organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzący działalność w zakresie pomocy społecznej.

Program zakłada dwa moduły:

MODUŁ I:

- ✓ pierwszy moduł dotyczy dofinansowania kosztów, jakie gminy ponoszą w związku z kierowaniem osób do rodzinnych domów pomocy;
- ✓ w sytuacji kiedy miesięczny koszt pobytu jest wyższy niż opłaty ponoszone z dochodu mieszkańca, różnicę pokrywa gmina kierująca osobę do rodzinnego domu pomocy, tym samym gmina partycypuje w kosztach pobytu osoby kierowanej do rodzinnego domu pomocy;
- ✓ w module I gmina może wnioskować o częściowe dofinansowanie kosztów, jakie co miesiąc ponosi z tytułu kierowania osób wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych do rodzinnych domów pomocy;
- ✓ dofinansowanie dotyczy zarówno pobytu osób po raz pierwszy kierowanych w roku 2024 do rodzinnych domów pomocy, jak również osób skierowanych przed dniem 1 stycznia 2024 r. do rodzinnych domów pomocy.

MODUŁ II:

- ✓ drugi moduł umożliwia uzyskanie wsparcia w dwóch przypadkach:
 - 1) w sytuacji, kiedy gmina planuje udostępnić z własnych zasobów budynek podmiotowi uprawnionemu lub osobie fizycznej, celem uruchomienia w nim rodzinnego domu pomocy na podstawie umowy zawartej z gminą (moduł IIA),
 - 2) w sytuacji, kiedy gmina planuje podpisanie umowy z podmiotem uprawnionym na prowadzenie rodzinnego domu pomocy, jednocześnie dofinansowując na podstawie art. 25 ustawy o pomocy społecznej realizację zadania polegającego na tworzeniu rodzinnego domu pomocy realizowanego przez podmiot uprawniony w budynku który jest własnością podmiot uprawniony (moduł IIB);
- ✓ wsparcie w obydwu przypadkach w module II jest jednorazowe i jest przeznaczone na dofinansowanie remontu lub zakupu wyposażenia celem dostosowania budynku będącego w zasobach gminy, bądź budynku będącego własnością podmiotu uprawnionego j do wymogów *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy.*

FINANSOWANIE PROGRAMU

czyli podstawa prawna udzielenia wsparcia finansowego oraz wysokość dotacji przyznawanej w ramach programu

Wsparcia finansowego dla gmin udziela się na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 80% kosztów realizacji zadania, z zastrzeżeniem ust. 2.

Moduł I - dofinansowanie kosztów, jakie gminy ponoszą w związku z kierowaniem osób do rodzinnych domów pomocy (koszty pobytu osób w placówkach):

- ✓ do 30% kosztów ponoszonych przez gminy w roku 2024 za pobyt osób kierowanych do rodzinnych domów pomocy przed 1 stycznia 2022 r.
- ✓ do 50% kosztów ponoszonych przez gminy w roku 2024 w przypadku osób skierowanych decyzją administracyjną do rodzinnego domu pomocy w latach 2022-2024.

Moduł II – dofinansowanie kosztów remontu lub zakupu wyposażenia w przypadku tworzenia nowego rodzinnego domu pomocy:

- ✓ dofinansowanie do 80% kosztów realizacji zadania, tj. kosztów remontu lub zakupu wyposażenia celem dostosowania budynku do potrzeb uruchomienia w nim rodzinnego domu pomocy.

JAK UZYSKAĆ DOFINANSOWANIE Z PROGRAMU

czyli zgłaszanie zapotrzebowania na środki finansowe w ramach programu

Gmina zgłasza zapotrzebowanie na środki na dofinansowanie zadań w ramach programu rozwoju rodzinnych domów pomocy wypełniając *formularz zapotrzebowania*, który jest udostępniany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) – dla każdego z modułów odrębnie.

- ✓ Zapotrzebowanie składane w ramach modułu I jest zapotrzebowaniem odnoszącym się do szacunkowych założeń dotyczących planowanej liczby osób, za które gmina będzie ponosić odpłatność w związku z ich skierowaniem do rodzinnego domu pomocy jak również szacunkowych kwot odpłatności,
- ✓ Zapotrzebowanie gmina składa do urzędu wojewódzkiego,
- ✓ Urząd wojewódzki przekazuje zbiorcze zapotrzebowanie z terenu województwa do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- ✓ Podziału środków z dotacji dokonuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej,
- ✓ Złożenie zapotrzebowania nie jest równoznaczne z przyznaniem środków we wnioskowanej wysokości.

PRZYKŁADOWE PYTANIA I ODPOWIEDZI OPRACOWANE DLA PROGRAMU ROZWOJU RODZINNYCH DOMÓW POMOCY NA ROK 2022

1. W jaki sposób gmina wylicza kwotę zapotrzebowania w module I w przypadku odpłatności za osoby, które dopiero będą kierowane do rodzinnych domów pomocy w roku 2024?

W tym wypadku zapotrzebowanie dotyczy szacunkowej kwoty, tj. kalkulacji opartej na hipotetycznie przyjętej liczbie osób, które gmina może skierować do domu oraz opartej na szacunku wysokości opłat ponoszonych przez gminę w 2024 r., w związku ze skierowaniem tych osób do rodzinnego domu pomocy. Niemniej jednak ta szacunkowa kwota zapotrzebowania wyliczona musi być w oparciu o pewien stan faktyczny.

Przykład:

Gmina ma podpisaną umowę z rodzinnym domem pomocy, w którym przebywa 5 mieszkańców, za pobyt których gmina ponosi odpłatność. Jednocześnie dom na dzień aplikowania o środki dysponuje nadal 3 wolnymi miejscami, tj. potencjalnie gmina ma możliwość skierowania do domu jeszcze trzech osób. W ocenie gminy realne jest, że w 2024 r. trzech mieszkańców gminy zawnioskuje o tę formę wsparcia, jednocześnie spełniając wymogi ustawowe do ich skierowania do domu.

Kalkulując kwotę zapotrzebowania na środki odnoszące się do nowo kierowanych osób gmina może zawnioskować o maksymalnie 50% szacunkowej kwoty wyliczonej przy wzięciu pod uwagę następujących wartości:

- 3 osoby x średnia miesięczna szacunkowa odpłatność za osobę (wyliczona na podstawie kosztów ponoszonych przez gminę za osoby, które obecnie przebywają w rodzinnym domu pomocy) x szacunkowa liczba miesięcy roku, w jakich gmina potencjalnie będzie ponosić odpłatność za te osoby

2. Jaki jest maksymalny możliwy poziom dofinansowania w ramach modułu I?

Możliwy maksymalny poziom dofinansowania w ramach modułu I zależy od tego, czy:

- dofinansowanie dotyczy kosztów gminy ponoszonych w roku 2024 za osoby kierowane do rodzinnych domów pomocy przed 1 stycznia 2022 r. – w tym przypadku gmina może wystąpić o dofinansowanie ze środków budżetu państwa maksymalnie do 30% ponoszonych w 2024 roku kosztów tytułem opłat za pobyt tych osób w rodzinnych domach pomocy,

- czy też dofinansowanie będzie dotyczyło kosztów ponoszonych przez gminy za osoby skierowane do rodzinnych domów pomocy po 1 stycznia 2022 r. (tj. osoby skierowane w 2022-2023 lub nowo kierowane w 2024 roku – w tym wypadku możliwy poziom dofinansowania ze środków budżetu państwa jest wyższy, tj. do

50% ponoszonych w 2024 r. kosztów tytułem opłat za pobyt tych osób w rodzinnych domach pomocy.

Uwaga:

Za osobę kierowaną po 1 stycznia 2022 r. należy rozumieć zarówno:

- Pana X, który został skierowany do rodzinnego domu pomocy decyzją wydaną w styczniu 2022 r., w której wskazano iż świadczenie w formie pobytu w rodzinnym domu przysługuje od 1 lutego 2022 r.,

jak również:

- Pana Y, który został skierowany do rodzinnego domu pomocy decyzją wydaną w grudniu 2021 r., w której wskazano iż świadczenie w formie pobytu w rodzinnym domu przysługuje od 1 stycznia 2022 r.

Kluczowe w powyższym jest to, że skierowanie dotyczy roku 2022, tj. osoba stała się mieszkańcem domu w tym roku.

W przypadku jeżeli Pan Z został skierowany do rodzinnego domu pomocy decyzją z 1 grudnia 2021 r., w której wskazano, że świadczenie w formie pobytu w domu przysługuje od 26 grudnia 2021 r. – jest traktowany jako osoba skierowana przed 1 stycznia 2022 r. i w takim wypadku możliwy poziom dofinansowania w 2024 roku w ramach programu wynosi do 30% kosztów gminy ponoszonych za pobyt tej osoby w rodzinnym domu pomocy.

3. Co jest kosztem realizacji zadania w ramach modułu I i jak gmina, powinna obliczyć kwotę dofinansowania w ramach modułu I, którą może otrzymać, jeżeli przystąpi do programu rozwoju rodzinnych domów pomocy w roku 2024?

Kosztem realizacji zadania są wydatki, jakie co miesiąc ponosi gmina w związku z pobytem osób skierowanych decyzjami administracyjnymi do rodzinnych domów pomocy, ponoszone przez gminy od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.

Koszt realizacji zadania liczony jest od poniesionych wydatków ogółem w danym roku tytułem odpłatności za osoby skierowane i przebywające w rodzinnych domach pomocy². Zatem kosztem realizacji zadania jest tylko część odpłatności ponoszona przez gminę, a nie część odpłatności ponoszona przez osobę przebywającą w rodzinnym domu pomocy.

² Na podstawie § 8 ust. 1 rozporządzenia pobyt w rodzinnym domu pomocy jest odpłatny do wysokości odpowiadającej poniesionym miesięcznym wydatkom ustalonym w umowie dotyczącej prowadzenia rodzinnego domu pomocy zawartej między gminą a osobą fizyczną albo organizacją pożytku publicznego, prowadzącymi rodzinny dom pomocy, a zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu opłaty z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy stosuje się odpowiednio art. 61 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

4. Czy gmina może przystąpić do programu, jeżeli kieruje osoby do rodzinnego domu pomocy na terenie gminy sąsiedniej?

Tak, jeżeli kwestie kierowania do rodzinnego domu pomocy na terenie gminy sąsiedniej zostały unormowane formalnie, np. na podstawie porozumienia pomiędzy gminami, a kierowanie do domu odbywa się zgodnie z przepisami ustawy na podstawie decyzji administracyjnej kierownika ośrodka pomocy społecznej i gmina ponosi koszty pobytu tych osób w domu, jest możliwość wnioskowania o środki w ramach modułu I.

5. Czy gmina może jednocześnie wnioskować o środki w module I i module II?

Tak, jest możliwe wnioskowanie o środki na uruchomienie nowego domu (moduł II), a jednocześnie złożenie szacunkowego zapotrzebowania na środki w module I (koszty jakie poniesie gmina w 2024 r. w związku z opłatami za pobyt osób skierowanych do rodzinnego domu pomocy).

Przykład:

Harmonogram zadania zakłada uruchomienie nowego domu np. w sierpniu 2024 r. i jest realna możliwość kierowania do niego osób od tego miesiąca. W takim przypadku możliwe jest złożenie zapotrzebowania na dofinansowanie w maksymalnej wysokości 50% kosztów, jakie szacunkowo gmina będzie ponosić za pobyt nowo skierowanych osób do rodzinnego domu pomocy w miesiącach sierpień-grudzień 2024 r.

6. Czy w ramach modułu II gmina może wnioskować o środki finansowe na utworzenie więcej niż jednego domu?

Tak, nie ma formalnych przeciwskazań do wnioskowania o środki na utworzenie więcej niż jednego domu. Należy jednak pamiętać, że ostateczne decyzje o podziale dotacji zostanie podjęta przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. W pierwszej kolejności dofinansowane będą gminy z tych województw na terenie których nie funkcjonują żadne domy.

7. Czy w ramach modułu IIA programu możliwe jest przyznanie dofinansowania w sytuacji kiedy gmina dysponuje budynkiem, który miałby zostać zaadoptowany na rodzinny dom pomocy, jednak budynek nie jest własnością gminy, a jedynie gmina ma formalnie uregulowane prawo do jego długoletniego użytkowania?

W ramach modułu IIA możliwe jest dofinansowanie nowo tworzonych rodzinnych domów pomocy celem dostosowania pomieszczeń do stosownych wymogów przez dofinansowanie remontu pomieszczeń lub zakupu wyposażenia w budynkach, jakie gmina planuje udostępnić z własnych zasobów podmiotowi uprawnionemu lub osobom fizycznym planującym uruchomienie domu na podstawie umowy zawartej z gminą. Dofinansowanie dotyczy remontów lub wyposażenia pomieszczeń w budynkach będących w zasobach gminy i udostępnianych przez

gminę osobie fizycznej lub podmiotowi uprawnionemu celem prowadzenia rodzinnego domu pomocy. Mając na względzie powyższe możliwość dofinansowania w ramach modułu II programu dotyczy co do zasady **budynków, które stanowią własność gminy.**

W szczególnych sytuacjach, istnieje możliwość rozważenia przyznania środków w ramach modułu IIA na remont lub zakup wyposażenia budynku, do którego gmina nie posiada prawa własności, ale ma prawo jego długoletniego użytkowania. Jest to jednak możliwe tylko i wyłącznie przy spełnieniu szeregu warunków dających gwarancję długotrwałego użytkowania nieruchomości, co z kolei gwarantowałyby utrzymanie trwałości realizacji zadania przez minimalny wymagany zapisami programu okres tj. 5 lat, jak również w terminie późniejszym. W związku z powyższym rozważenie ewentualnej możliwości przyznania środków wymaga dokonania szczegółowej analizy i oceny pod kątem określenia zarówno gwarancji długotrwałego użytkowania budynku, jak i występujących w tym zakresie ryzyk (np. jaka jest prawna podstawa użytkowania przez gminę budynku, okres na jaki dokonano użyczenia, od jak dawna gmina użytkuje budynek, podmiot użyczający). Pod uwagę należy wziąć, że na podstawie § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy, decyzję w sprawie skierowania do rodzinnego domu pomocy wydaje się na pobyt stały, tak więc wszelkie prawne uwarunkowania funkcjonowania domu muszą dawać gwarancję stabilności. Należy pamiętać, że zgodnie z zapisami programu, w przypadku przyjęcia i wykorzystania dotacji w ramach modułu II gmina zobowiązuje się do zapewnienia utrzymania trwałości zadania w terminie 5 lat, tj. do dnia 31 grudnia 2029 r. Za utrzymanie trwałości zadania należy rozumieć kontynuowanie zlecenia przez gminę prowadzenia rodzinnego domu pomocy oraz utrzymanie miejsc w rodzinnym domu pomocy. W tym czasie jednostka samorządu jest zobowiązana do przedstawiania corocznych sprawozdań z kontynuacji realizacji zadania właściwemu wojewodzie.

8. Czy składając zapotrzebowanie na środki w ramach modułu II gmina musi już mieć podpisaną umowę na prowadzenie nowego rodzinnego domu z podmiotem uprawnionym lub osobą fizyczną?

Nie, na etapie wnioskowania o środki gmina nie musi mieć jeszcze dopełnionych formalności związanych z podpisaniem umowy na prowadzenie domu z podmiotem, który będzie prowadził nowo tworzony w 2024 roku dom. Przed złożeniem zapotrzebowania gmina dokonuje dokładnej analizy potrzeb w tym zakresie oraz faktycznych możliwości realizacji zadania we współpracy z podmiotem uprawnionym lub osobą fizyczną, tak aby zminimalizować ryzyko ewentualnej rezygnacji z realizacji zadania na późniejszych etapach realizacji programu. Przy czym wybór podmiotu, który będzie prowadził dom (oczywiście z zachowaniem wszelkich procedur w tym zakresie, m.in. wynikających z ustawy

z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub przepisów dotyczących zamówień publicznych) w sposób istotny wpływa na minimalizowanie ryzyka rezygnacji z realizacji zadania, niemniej jednak nie jest warunkiem koniecznym już na etapie składania zapotrzebowania na środki.

9. Czy dofinansowanie w ramach modułu II może dotyczyć remontów lub zakupu wyposażenia już istniejących rodzinnych domów pomocy?

Nie, dofinansowanie w ramach modułu II może dotyczyć tylko nowo tworzonych domów, tj. domów uruchamianych w 2024 r.

10. Czy jest możliwość udzielenia dofinansowania w ramach modułu II jeżeli lokal, w którym planuje się uruchomienie domu jest własnością osoby fizycznej?

Nie, dofinansowanie w ramach modułu IIA dotyczy tylko remontów lub wyposażenia pomieszczeń w budynkach będących w zasobach gminy i udostępnianych przez gminę osobie fizycznej lub podmiotowi uprawnionemu celem prowadzenia rodzinnego domu pomocy. Udostępnienie następuje w formie najmu, tym samym osoba fizyczna czy podmiot uprawniony staną się najemcami lokalu.

Drugim wariantem możliwym w ramach modułu II jest dofinansowanie przez gminę kosztów remontu lub wyposażenia pomieszczeń w budynkach będących własnością podmiotu uprawnionego, w którym podmiot na mocy umowy z gminą planuje uruchomić rodzinny dom pomocy. W takim przypadku dofinansowanie przez gminę realizacji zadania następuje na podstawie art. 25 ustawy o pomocy społecznej, zaś w ramach programu wsparcie finansowe otrzymuje gmina – do 80% kosztów jakie poniosła na dofinansowanie realizacji zadania przez podmiot uprawniony (moduł IIB).

11. Czy w ramach modułu II możliwe jest dofinansowanie kosztów budowy czy zakupu nieruchomości?

Nie, dofinansowane mogą zostać tylko koszty remontu (w tym również prac związanych z przebudową istniejącego budynku) lub zakupu wyposażenia, do wszystkich pomieszczeń budynku, które będą służyły mieszkańcom.

Z dotacji nie może być finansowana infrastruktura towarzysząca, np. garaże, altany, zieleń, drogi/dojazdy itp. Dofinansowanie nie może być też przeznaczone na zakup nieruchomości.

12. Czy w ramach dofinansowania modułu II możliwe jest dofinansowanie pomieszczeń kotłowni?

Dofinansowanie może dotyczyć remontu i zakupu wyposażenia do wszystkich pomieszczeń domu służących mieszkańcom m.in. pokoi mieszkańców domu, pomieszczeń kuchennych czy jadalni, łazienek, pomieszczeń do wspólnego

przebywania, pomieszczeń pomocniczych do prania i suszenia, czy pomieszczeń do prowadzenia zajęć rehabilitacyjno-ruchowych. Biorąc pod uwagę, że bez kotłowni prawidłowe funkcjonowanie domu nie będzie możliwe, istnieje możliwość sfinansowania w ramach modułu II remontu tego pomieszczenia, którego funkcje co do zasady będą służyły mieszkańcom domu. Przy czym remont kotłowni w ramach programu jest możliwy o ile będzie ona wykorzystywana tylko i wyłącznie na potrzeby nowo powstałego rodzinnego domu pomocy.

13. Czy w ramach modułu II możliwe jest dofinansowanie kosztów montażu windy zewnętrznej:

W ramach modułu II Programu możliwe jest jednorazowe wsparcie finansowe tworzenia w roku 2024 nowych rodzinnych domów pomocy przez dofinansowanie remontów lub zakupu wyposażenia niezbędnego do uruchomienia nowego domu. Co istotne wsparcie w ramach modułu II dotyczy w szczególności dostosowania budynków do wymogów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719). Rodzinne domy pomocy świadczą usługi bytowe i opiekuńcze w budynku mieszkalnym jednorodzinny, zaś zgodnie z § 6 rozporządzenia rodzinne domy pomocy mogą mieścić się w budynku pozbawionym barier architektonicznych, z zastosowaniem udogodnień dla osób niepełnosprawnych. W związku z powyższym, jeżeli wykonanie platformy zewnętrznej jest celowe co wynika z konieczności umożliwienia jego mieszkańcom swobodnego dostępu do wszystkich pomieszczeń domu, wykonanie platformy w ramach środków Programu można uznać za wydatek kwalifikowalny

14. Czy jeżeli możliwe dofinansowanie w ramach modułu II należy wskazać w przeliczeniu na koszt jednego tworzonego miejsca, to czy możliwe jest dofinansowanie również części wspólnych?

Dofinansowanie może dotyczyć remontu i zakupu wyposażenia do wszystkich pomieszczeń domu użytkowanych przez mieszkańców, m.in. pokoi mieszkańców domu, pomieszczeń kuchennych czy jadalni, łazienek, pomieszczeń do wspólnego przebywania, pomieszczeń pomocniczych do prania i suszenia, czy pomieszczeń do prowadzenia zajęć rehabilitacyjno-ruchowych.

W tym wypadku ogólny koszt dofinansowania remontu lub zakupu wyposażenia do nowo tworzonego domu należy podzielić przez liczbę tworzonych w domu miejsc – otrzymana wartość nie może być wyższa niż 50 tys. zł.

Uwaga: Nie są jednak kwalifikowalne koszty, które będą wydatkowane na remont czy wyposażenie pomieszczeń użytkowanych prywatnie tylko i wyłącznie przez

osobę fizyczną prowadzącą rodzinny dom zamieszkujejącą w budynku (lub osobę kierującą rodzinnym domem w przypadku prowadzenia przez podmiot uprawniony)

15. Co jest kosztem realizacji zadania w ramach modułu IIB?

W ramach modułu IIB możliwe jest jednorazowe wsparcie finansowe nowotworzonych rodzinnych domów pomocy celem dostosowania pomieszczeń do wymogów rozporządzenia przez dofinansowanie remontu pomieszczeń lub zakupu wyposażenia w budynkach będących własnością podmiotu uprawnionego, w których planowane jest uruchomienie rodzinnego domu pomocy na podstawie umowy zawartej z gminą.

W ramach modułu IIB dofinansowanie jest możliwe, w sytuacji kiedy gmina planuje zawarcie umowy z podmiotem uprawnionym na utworzenie w 2024 r. rodzinnego domu pomocy, jednocześnie dofinansowując na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w związku z art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych remont lub zakup wyposażenia budynku będącego własnością podmiotu uprawnionego, w którym planuje się uruchomienie rodzinnego domu pomocy.

Ogólnym kosztem realizacji zadania w tym module jest dofinansowanie udzielone przez gminę podmiotowi uprawnionemu na podstawie art. 25 ustawy o pomocy społecznej na remont lub zakup wyposażenia domu. Dotacja z budżetu państwa w ramach Programu 2024 może stanowić kwotę nie większą niż 80% ogólnego kosztu realizacji zadania, tj. dotacji udzielanej przez gminę dla podmiotu. Tym samym wymagany jest wkład własny jednostki samorządu terytorialnego w wysokości nie mniejszej niż 20% ogólnego kosztu realizacji zadania.

16. Jakie są terminy przystąpienia do programu? Do kiedy gmina może złożyć zapotrzebowanie na środki w ramach programu?

Zapotrzebowanie na środki w ramach programu (zarówno w module I jak II) składane jest jednokrotnie za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Zapotrzebowanie składane jest do Ministra Rodziny i Polityki Społecznej za pośrednictwem urzędów wojewódzkich.

Ministerstwo po opublikowaniu wzorów zapotrzebowania w CAS, poinformuje urzędy wojewódzkie o wyznaczonym terminie zbierania zapotrzebowań od gmin oraz o terminie przekazania zapotrzebowania zbiorczego z województwa. Urzędy wojewódzkie będą zobligowane do przekazania do wszystkich gmin z terenu województwa informacji o możliwości ubiegania się o środki wraz ze wskazaniem terminów aplikowania o środki.

17. Jakie jest zadanie urzędów wojewódzkich po zebraniu zapotrzebowań gmin?

Urzędy wojewódzkie będą zobligowane do weryfikacji złożonych zapotrzebowań – w przypadku zapotrzebowań wypełnionych błędnie bądź wypełnionych niekompletnie będą wnioskowały o ich uzupełnienie/poprawienie. Następnie zbiorcze zapotrzebowanie z województwa urzędy wojewódzkie prześlą do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

18. Do czego zobowiązuje gminę konieczność utrzymania trwałości zadania w module II?

Za utrzymanie trwałości zadania należy rozumieć kontynuowanie zlecenia przez gminę prowadzenia rodzinnego domu pomocy oraz utrzymanie miejsc w rodzinnym domu pomocy. W tym czasie jednostka samorządu jest zobowiązana do przedstawiania corocznych sprawozdań z kontynuacji realizacji zadania właściwemu wojewodzie.

Przez powyższe należy rozumieć, że przez kolejne 5 lat, tj. do 2029 r.:

- gmina będzie miała podpisaną umowę z podmiotem uprawnionym lub osobą fizyczną na prowadzenie rodzinnego domu pomocy w wyremontowanym/wyposażonym przy udziale środków z programu budynku,
- wymieniony wyżej dom będzie dysponował liczbą miejsc nie mniejszą niż ta, która została dofinansowana na tworzenie w ramach modułu II.

Uwaga: utrzymanie trwałości zadania należy rozumieć jako funkcjonowanie domu z określoną liczbą miejsc bez względu czy miejsca te są wykorzystywane czy też nie – kluczowe w tym przypadku jest utrzymanie miejsc i gotowość do przyjęcia osób.

19. Co jeżeli podmiot uprawniony lub osoba fizyczna zrezygnują z prowadzenia domu utworzonego w ramach modułu II?

W tym wypadku gmina ma trzy możliwości:

1. Jeżeli dom był prowadzony w budynku udostępnionym z zasobów gminy, gmina zleca prowadzenie domu innemu podmiotowi uprawnionemu lub osobie fizycznej – prowadzenie domu przez inny podmiot jest możliwe i będzie traktowane jako kontynuacja zadania, gdyż nadrzędnym celem jest utrzymanie miejsc w utworzonym rodzinnym domu pomocy.
2. Gmina zwraca środki z dotacji proporcjonalnie do okresu, w jakim rodzinny dom pomocy nie będzie funkcjonował, tj. 1/5 kwoty dotacji za każdy rozpoczęty rok niedochowania trwałości zadania.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w sytuacji niedochowania trwałości zadania istnieje możliwość odstąpienia od żądania zwrotu środków dotacji, w sytuacji kiedy przedmiotowy budynek gmina bądź podmiot uprawniony w porozumieniu z gminą (w sytuacji, gdy zadanie realizowane było

w budynku będącym własnością podmiotu uprawnionego) przeznaczy na realizację innych zadań gminy z obszaru pomocy społecznej (np. ośrodek wsparcia, mieszkanie treningowe czy wspomagane). Decyzję w tym zakresie podejmuje wojewoda po konsultacji z Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej, na uzasadniony wniosek gminy o odstąpienie żądania zwrotu środków z dotacji w związku z niedochowaniem trwałości realizacji zadania.

20. Co jeśli gmina nie dochowa trwałości zadania w ramach modułu II?

Gmina zwraca środki z dotacji proporcjonalnie do okresu, w jakim rodzinny dom pomocy nie będzie funkcjonował, tj. 1/5 kwoty dotacji za każdy rozpoczęty rok niedochowania trwałości zadania.

Uwaga: w danym roku trwałość została dochowana, o ile dom funkcjonował przez wszystkie 12 miesięcy roku.

Przykład:

Gmina otrzymała w 2024 r. dotację w kwocie 150 000 zł na wyposażenie tworzonego domu, tym samym zobligowana jest do dochowania trwałości zadania w latach 2025-2029.

W listopadzie 2027 r. dom przestaje funkcjonować. Tym samym należy uznać, że trwałość zadania została zachowana w 2025 i 2026 r., a trwałość nie została utrzymana w latach 2027, 2028 i 2029.

1/5 kwoty dotacji za każdy rok to kwota 30 000 zł, tym samym kwota dotacji do zwrotu wynosi 90 000 zł.

21. W jaki sposób wojewoda powinien promować wśród jednostek samorządu terytorialnego założenia programu oraz dobre praktyki w zakresie funkcjonowania rodzinnych domów pomocy.

Wybór form i sposobów promowania rodzinnych domów pomocy zależy jest od możliwości oraz decyzji wojewodów (mogą to być np. informacje/pisma/informatory przekazywane do jednostek samorządu terytorialnego, ale również informacje na temat tej formy wsparcia przekazywane podczas różnego typu spotkań, takich jak: konferencje czy narady, których uczestnikami będą przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego). Przedmiotowa forma wsparcia jest bardzo mało rozpowszechniona i z doświadczeń wynika, że przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego mają małą wiedzę na temat możliwości podpisywania umów oraz kierowania do rodzinnych domów pomocy jako alternatywy dla kierowania osób do domów pomocy społecznej. W związku z powyższym wszelkie działania zwiększające świadomość i wiedzę w tym zakresie podejmowane przez urzędy wojewódzkie są zasadne.

**Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej**

Akceptuję

Dorota Bojemska

Minister Rodziny i Polityki Społecznej

/-kwalifikowany podpis elektroniczny/

**Program rozwoju
rodzinnych domów pomocy
edycja 2024**

Warszawa, grudzień 2023 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Podstawa prawna Programu w 2024 r.	4
II. Informacje na temat funkcjonowania placówek oraz realizacji Programu rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycja 2022 oraz edycja 2023	5
III. Cele Programu 2024.....	7
IV. Adresaci Programu 2024	8
V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu 2024	9
VI. Finansowanie Programu 2024 oraz warunki przyznawania gminom środków budżetu państwa przeznaczonych na realizację Programu 2024.....	11
VII. Zasady podziału środków budżetu państwa na realizację Programu 2024	13
VIII. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu 2024.....	16 <u>15</u>
IX. Monitoring Programu 2024.....	17

Wstęp

Od długiego czasu obserwujemy w Polsce proces zmiany struktury demograficznej ludności, który wynika

z wydłużania się przeciętnego trwania życia i spadku dzietności.

„W ostatnich latach obserwowany jest w Polsce nasilający się proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób starszych w populacji mieszkańców Polski systematycznie rośnie. Na koniec 2021 r. liczba osób w wieku 60 lat i więcej wyniosła 9,7 mln i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 0,2%. Odsetek osób starszych w populacji Polski osiągnął poziom 25,7%. Według prognozy GUS, liczba ludności w wieku 60 lat i więcej w Polsce w 2030 r. ma wzrosnąć do poziomu 10,8 mln, a w 2050 r. wynieść 13,7 mln. Osoby starsze będą stanowiły około 40% ogółu ludności Polski”¹.

Zachodzące przemiany demograficzne skutkujące starzeniem się społeczeństwa prowadzą do wzrostu częstości występowania chorób przewlekłych oraz niepełnosprawności. Prowadzi to do konieczności zaspokajania rosnących potrzeb, nie tylko w zakresie ochrony zdrowia, ale również w zakresie usług opiekuńczych. Nieuchronność procesów demograficznych sprawia, iż rozwój usług społecznych w środowisku lokalnym jest koniecznością – od obecnie podejmowanych działań zależy będzie efektywność systemu wsparcia w przyszłości.

Biorąc pod uwagę procesy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa istnieje potrzeba rozwoju form wsparcia dla osób, które wymagają szerokiego zakresu usług opiekuńczych, ale jednocześnie nie wymagają jeszcze umieszczenia w domu pomocy społecznej. Taką właśnie pośrednią formą wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, świadczącą zarówno usługi bytowe jak i opiekuńcze, na poziomie określonego standardu, są rodzinne domy pomocy. Rodzinny dom pomocy jest ogniwem pośrednim w systemie pomocy społecznej pomiędzy usługami opiekuńczymi świadczonymi w miejscu zamieszkania, a całodobową placówką udzielającą bardziej specjalistycznego wsparcia, jaką jest dom pomocy społecznej. Rodzinne domy pomocy mogą stanowić alternatywę dla domów pomocy społecznej – jako forma pomocy osobom w podeszłym wieku lub osobom z niepełnosprawnościami.

Jako kameralne placówki przeznaczone dla nie więcej niż ośmiu osób wpisują się w realizowanie idei deinstytucjonalizacji usług pomocy społecznej, dlatego też rozwój tego typu placówek jest obecnie szczególnie zasadny.

¹ Główny Urząd Statystyczny, „Sytuacja osób starszych w Polsce w 2021 r.”.

W 2022 r. zatwierdzona została polityka publiczna wyznaczająca strategiczne kierunki deinstytucjonalizacji usług społecznych w Polsce. Uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. przyjęto dokument pod nazwą *Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)* (M.P. poz. 767). Dokument ten wyznacza kierunki działań zmierzające do rozwoju usług społecznych w Polsce, zaś rozwój rodzinnych domów pomocy wpisuje się w realizację kierunków określonych w tej strategii.

Istotnym problemem pozostaje jednak, iż forma wsparcia jaką oferują rodzinne domy pomocy nadal jest mało powszechna. Mając na względzie konieczność rozwoju tego typu placówek, również przez podjęcie działań upowszechniających informacje o tej formie wsparcia, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w latach 2022 - 2023 realizowało Program rozwoju rodzinnych domów pomocy. Celem Programu była poprawa dostępności do usług opiekuńczych i bytowych świadczonych w rodzinnych domach pomocy oraz rozwój tej formy wsparcia.

Ponadto zmianami do ustawy o pomocy społecznej, jakie weszły w życie w dniu 28 stycznia 2023 r. rozszerzono katalogów podmiotów mogących prowadzić rodzinny dom pomocy². Przed zmianami, rodzinne domy pomocy mogły być prowadzone przez osoby fizyczne lub organizacje mające status organizacji pożytku publicznego. Obecne brzmienie art. 52 ust. 2 ustawy dopuszcza prowadzenie rodzinnych domów pomocy przez osoby fizyczne, jak również podmioty uprawnione (definicja podmiotu uprawnionego określona jest w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którą podmiotami uprawnionymi są organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571) oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej.

I. Podstawa prawna Programu w 2024 r.

Program rozwoju rodzinnych domów pomocy - edycja 2024, zwany dalej „Programem 2024”, stanowi informację zawierającą wskazówki dotyczące możliwości uzyskania wsparcia finansowego realizacji zadania własnego gmin o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693 i 1938), świadczenia usług opiekuńczych, w związku z art. 36 pkt 2 lit. I tej ustawy, w myśl którego świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej jest świadczenie usług opiekuńczych w rodzinnym domu pomocy

² Art. 52 ust. 2 zmieniony ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 185).

oraz w związku z art. 52 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym w przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoba wymagająca pomocy innych osób z powodu wieku lub niepełnosprawności może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie rodzinnego domu pomocy.

W ramach Programu 2024 udziela się wsparcia finansowego dla gmin na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, przy czym wysokość dotacji celowej z budżetu państwa zgodnie z ww. przepisem nie może przekroczyć 80% kosztów realizacji zadania.

II. Informacje na temat funkcjonowania placówek oraz realizacji Programu rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycja 2022 oraz edycja 2023

Rodzinny dom pomocy stanowi formę usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub podmiot uprawniony dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu zamieszkujących wspólnie osób wymagających z powodu wieku lub niepełnosprawności wsparcia w tej formie.

Rodzinny dom pomocy jest prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo podmiot uprawniony z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy. W przypadku, gdy na terenie gminy nie ma możliwości prowadzenia rodzinnego domu pomocy lub zapewnienia odpowiedniej do potrzeb liczby miejsc w rodzinnych domach pomocy prowadzonych na jej terenie, gmina może zawrzeć umowę z osobą fizyczną lub podmiotem uprawnionym prowadzącym dom na terenie gminy sąsiadującej z tą gminą. Tak więc rozwój rodzinnych domów pomocy zależy jest zarówno od zainteresowania podmiotów uprawnionych do podejmowania takiej formy świadczenia usług, przy jednoczesnej chęci gmin do podpisywania umów w tym zakresie. Konieczność zawarcia umowy z gminą wymaga więc powierzenia przez gminę realizacji zadania publicznego, jakim jest prowadzenie rodzinnego domu pomocy.

Zainteresowanie podmiotów uprawnionych podejmowaniem takiej formy usług jest małe. Dane pokazują także niskie zainteresowanie gmin podpisywaniem umów w tym zakresie.

Z danych ze sprawozdania MRiPS-06 za 2021 r. wynika, że według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. funkcjonowały 44 rodzinne domy pomocy. Przy czym, co istotne, liczba rodzinnych domów pomocy mimo, iż nadal pozostaje mała w skali całego kraju to w ostatnim czasie się zwiększyła. Rok 2022 przyniósł istotną zmianę w tym zakresie. Liczba nowych domów, w stosunku do roku 2021, wzrosła o 8, co stanowiło wzrost liczby tego typu placówek o 18% w stosunku do roku poprzedniego. Ze sprawozdania MRiPS-06 za 2022 r. wynika, że liczba rodzinnych domów pomocy według stanu na

dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 52 domy, a przebywało w nich 320 osób (liczba miejsc w tych domach wyniosła 365 miejsc). W trzech województwach nadal w 2022 r. nie funkcjonowały żadne tego typu placówki (województwa: mazowieckie, opolskie i podkarpackie).

Przyjęty Program rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycja 2022, zwany dalej „Programem 2022”, zakładał wsparcie samorządów gminnych w dwóch modułach – Moduł I to wsparcie finansowe gmin w kosztach jakie ponosiły gminy za pobyt osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy, zaś Moduł II to wsparcie gmin w tworzeniu nowych rodzinnych domów pomocy.

Jeśli chodzi o realizację Programu 2022 - to pierwotna wysokość środków przyznanych wojewodom dla gmin z rezerwy celowej, z przeznaczeniem na realizację programu w 2022 r. w ramach podziału środków dotacji wyniosła 5 708 255,00 zł. Przy czym gminy w ramach Programu 2022 faktycznie wykorzystały środki na kwotę ogółem 2 092 272,41 zł.

Przyczynami niepełnego wykorzystania przyznanych kwot dotacji były w głównej mierze trudności w realizacji Modułu II Programu 2022. Środki z dotacji w ramach Modułu I tj. odpłatności za pobyt osób w rodzinnych domach pomocy wykorzystane zostały w blisko 50%, zaś wykorzystanie środków dotacji w ramach Modułu II było na poziomie niespełna 18%. Realizacja Programu 2022 w istotny sposób wsparła samorządy gminne w realizacji ich zadania własnego jakim jest zapewnienie usług opiekuńczych (świadczonych w rodzinnych domach pomocy). Dzięki przystąpieniu do Modułu I Programu 2022 gminy uzyskały znaczące wsparcie finansowe (jeśli chodzi o odpłatność za pobyt osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy przed dniem 1 stycznia 2022 r. środki z Programu 2022 stanowiły 28% całości kosztów ponoszonych w tym zakresie przez gminy w skali kraju, a w przypadku nowo skierowanych w 2022 r. osób do rodzinnych domów pomocy środki z dotacji w ramach Programu 2022 stanowiły 40% ogólnej kwoty odpłatności gmin w skali kraju).

Przyjęty Program rozwoju rodzinnych domów pomocy – edycja 2023, zwany dalej „Programem 2023”, zakładał wsparcie samorządów gminnych w dwóch modułach – Moduł I to wsparcie finansowe gmin w kosztach jakie ponoszą za pobyt osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy, zaś Moduł II to wsparcie w tworzeniu nowych rodzinnych domów pomocy (przy czym Moduł II został rozbudowany, przez umożliwienie dofinansowania również kosztów remontu lub zakupu wyposażenia w budynkach będących własnością organizacji pożytku publicznego).

Po zebraniu zapotrzebowania z samorządów gminnych Minister Rodziny i Polityki Społecznej dokonał podziału środków finansowych, przyznając dofinansowanie ze środków budżetu państwa wszystkim gminom, które wystąpiły o środki – dofinansowanie przyznano we wnioskowanych kwotach (w obydwu modułach wymagany był wkład własny jednostek samorządu terytorialnego).

W ramach Programu 2023 o środki wystąpiło 76 samorządów gminnych w ramach Modułu I oraz 8 samorządów gminnych w ramach Modułu II.

W wyniku podziału środków w 2023 r. gminy, które złożyły wnioski na realizację Programu 2023 otrzymały łącznie 7 197 497 zł ze środków z rezerwy celowej budżetu państwa na rozwój rodzinnych domów pomocy (kwota pierwotnie rozdysponowanych środków w ramach podziału dotacji).

Planowane efekty realizacji Programu 2023 w skali ogólnopolskiej:

- 8 nowych rodzinnych domów pomocy,
- 57 nowych miejsc w tych nowo tworzonych placówkach,
- dofinansowanie pobytu 380 mieszkańców rodzinnych domów pomocy, z czego 149 osób nowo kierowanych do domów w 2023 r.

Realizacja zadania jest obecnie w toku, zatem przekazanie informacji na temat osiągniętych rezultatów będzie możliwe po zebraniu i analizie sprawozdań podsumowujących realizację zadania po zakończeniu roku, w którym realizowany był Program 2023.

III. Cele Programu 2024

Strategicznym celem Programu 2024 jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnych domach pomocy oraz rozwój tej formy wsparcia.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie finansowe samorządów gminnych w zapewnieniu osobom niesamodzielnym pomocy w formie usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnych domach pomocy przez dofinansowanie kosztów, jakie gminy ponoszą w związku z kierowaniem osób do rodzinnych domów pomocy.
2. Wsparcie finansowe tworzenia nowych rodzinnych domów pomocy przez:
 - 1) dofinansowanie remontów lub zakupu wyposażenia niezbędnego do uruchomienia nowego domu w budynku, który gmina planuje udostępnić z własnych zasobów podmiotowi uprawnionemu lub osobie fizycznej celem utworzenia rodzinnego domu pomocy;
 - 2) dofinansowanie remontów lub zakupu wyposażenia niezbędnego do uruchomienia nowego domu w budynku będącym własnością podmiotu uprawnionego, w którym podmiot ten planuje utworzyć rodzinny dom pomocy.

Program 2024 jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia osób niesamodzielnych ze względu na wiek lub niepełnosprawność. Zakłada się, że długofalowymi efektami Programu 2024 będą:

1. Zapewnienie osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w ramach usług świadczonych w rodzinnych domach pomocy.

2. Poprawa jakości życia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.
3. Rozwój małych i kameralnych form pomocy na poziomie lokalnym, tym samym wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług pomocy społecznej.
4. Upowszechnienie wsparcia świadczonego przez rodzinne domy pomocy oraz zwiększenie wiedzy na temat rodzinnych domów pomocy.
5. Wsparcie zadań publicznych realizowanych w ramach współpracy z sektorem pozarządowym oraz prywatnym.

IV. Adresaci Programu 2024

1. Bezpośrednimi adresatami Programu 2024 są gminy (miejskie, wiejskie, miejsko-wiejskie).

W ramach Programu 2024 gmina może skorzystać z dofinansowania ze środków budżetu państwa na zadania związane z pobytem osób wymagających wsparcia w rodzinnych domach pomocy, jeżeli:

- w 2024 r. będzie partycypować w kosztach pobytu osób kierowanych przez gminę do rodzinnych domów pomocy na podstawie § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719), zwanego dalej „rozporządzeniem”, lub
- planuje udostępnić z zasobów gminy budynek celem utworzenia w nim w 2024 r. rodzinnego domu pomocy na podstawie art. 52 ust. 2a lub ust. 2b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. planuje zawarcie umowy z osobą fizyczną lub podmiotem uprawnionym na prowadzenie rodzinnego domu pomocy, jednocześnie udostępniając na ten cel budynek, lub
- planuje zawarcie umowy z podmiotem uprawnionym na utworzenie w 2024 r. rodzinnego domu pomocy na podstawie art. 52 ust. 2a lub ust. 2b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jednocześnie dofinansowując na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w związku z art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.), remont lub zakup wyposażenia budynku będącego własnością podmiotu uprawnionego, w którym planuje się uruchomienie rodzinnego domu pomocy.

2. Pośrednimi adresatami Programu 2024 będą:

- 1) osoby fizyczne prowadzące rodzinny dom pomocy lub planujące utworzenie rodzinnego domu pomocy;
- 2) podmioty uprawnione tj. organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej, prowadzące rodzinny dom pomocy lub planujące utworzenie rodzinnego domu pomocy;
- 3) osoby korzystające ze wsparcia rodzinnych domów pomocy.

V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu 2024

Program 2024 zakłada wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego w zakresie udzielania osobom wymagającym z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy w formie usług opiekuńczych świadczonych w rodzinnych domach pomocy przez realizację dwóch modułów:

MODUŁ I:

Dofinansowanie kosztów, jakie gminy ponoszą z własnych środków w związku z kierowaniem osób do rodzinnych domów pomocy, tj. dofinansowanie pobytu w rodzinnych domach pomocy osób przebywających w 2024 r. w rodzinnych domach pomocy bez względu na to kiedy osoby te zostały skierowane do domu, tj. dofinansowanie pobytu osób skierowanych do domu przed dniem 1 stycznia 2024 r., jak i dofinansowanie pobytu nowo kierowanych w 2024 r. osób do rodzinnych domów pomocy.

MODUŁ II:

Moduł IIA: jednorazowe wsparcie finansowe nowo tworzonych rodzinnych domów pomocy celem dostosowania pomieszczeń do wymogów rozporządzenia przez dofinansowanie remontu pomieszczeń lub zakupu wyposażenia w budynkach, jakie gmina planuje udostępnić z własnych zasobów podmiotom uprawnionym lub osobom fizycznym planującym uruchomienie rodzinnego domu pomocy na podstawie umowy zawartej z gminą.

Moduł IIB: jednorazowe wsparcie finansowe nowo tworzonych rodzinnych domów pomocy celem dostosowania pomieszczeń do wymogów rozporządzenia przez dofinansowanie remontu pomieszczeń lub zakupu wyposażenia w budynkach będących własnością podmiotu uprawnionego, w których planowane jest uruchomienie rodzinnego domu pomocy na podstawie umowy zawartej z gminą.

1. W ramach Modułu I:

- 1) kosztem realizacji zadania jest wydatek, jaki co miesiąc ponosi gmina w związku z odpłatnością za pobyt osób skierowanych decyzjami administracyjnymi do rodzinnych domów pomocy³ (zatem kosztem realizacji zadania jest tylko część odpłatności ponoszona przez gminę, a nie część odpłatności ponoszona przez osobę przebywającą w rodzinnym domu pomocy);
- 2) gmina może uzyskać dofinansowanie w ramach Programu 2024 maksymalnie do 50% kosztów miesięcznych, o jakich mowa w pkt 1, z zastrzeżeniem części VI ust. 4 pkt 1 Programu 2024.

2. W ramach Modułu II:

- 1) dofinansowane zostaną gminy, które:
 - a) podpiszą umowę z podmiotem uprawnionym bądź osobą fizyczną na prowadzenie rodzinnego domu pomocy⁴, który będzie nowo tworzoną placówką, jednocześnie udostępniając na cel prowadzenia domu budynek z zasobów gminy, który w ramach Modułu II zostanie wyremontowany lub wyposażony celem dostosowania nowo tworzonego domu do wymogów rozporządzenia; udostępnienie przez gminę budynku osobie fizycznej lub podmiotowi uprawnionemu nastąpi w formie najmu, tym samym osoba fizyczna czy podmiot uprawniony staną się najemcami lokalu, lub
 - b) podpiszą umowę z podmiotem uprawnionym do prowadzenia rodzinnego domu pomocy, który będzie nowo tworzoną placówką, jednocześnie przekazując na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dotację na dofinansowanie remontu lub zakupu wyposażenia budynku będącego własnością podmiotu uprawnionego celem dostosowania nowo tworzonego domu do wymogów rozporządzenia;
- 2) możliwość dofinansowania dotyczyć będzie tylko nowych placówek tworzonych w 2024 r.;

³ Na podstawie § 8 ust. 1 rozporządzenia pobyt w rodzinnym domu pomocy jest odpłatny do wysokości odpowiadającej poniesionym miesięcznym wydatkom ustalonym w umowie dotyczącej prowadzenia rodzinnego domu pomocy zawartej między gminą a osobą fizyczną albo organizacją pożytku publicznego, prowadzącymi rodzinny dom pomocy, a zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu opłaty z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy stosuje się odpowiednio art. 61 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

⁴ Rodzinny dom pomocy jest prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo podmiot uprawniony z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy (art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a w przypadku gdy na terenie gminy nie ma możliwości prowadzenia rodzinnego domu pomocy lub zapewnienia odpowiedniej do potrzeb liczby miejsc w rodzinnych domach pomocy prowadzonych na jej terenie, gmina może zawrzeć umowę, o której mowa w ust. 2a, z osobą fizyczną lub podmiotem uprawnionym prowadzącymi rodzinny dom pomocy na terenie gminy sąsiadującej z tą gminą (art. 52 ust. 2b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

- 3) gmina może uzyskać dofinansowanie w ramach Programu 2024 maksymalnie do 80% kosztów poniesionych na remont lub zakup wyposażenia budynku będącego w zasobach gminy, w którym następnie na zasadach wynikających art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zleci podmiotowi uprawnionemu lub osobie fizycznej prowadzenie rodzinnego domu pomocy lub do 80% kosztów poniesionych na dofinansowanie na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej remontu lub zakupu wyposażenia budynku będącego własnością podmiotu uprawnionego, w którym na zasadach wynikających art. 52 ust. 2 tej ustawy zleci podmiotowi uprawnionemu prowadzenie rodzinnego domu pomocy.

VI. Finansowanie Programu 2024 oraz warunki przyznawania gminom środków budżetu państwa przeznaczonych na realizację Programu 2024

1. Program zakłada dwa źródła finansowania:
 - 1) dotację z rezerwy celowej budżetu państwa, oraz
 - 2) środki własne jednostek samorządu terytorialnego uczestniczących w Programie 2024.
2. W ramach Programu 2024 gminom udziela się wsparcia finansowego na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. W ramach Programu 2024 dofinansowane mogą być koszty, jakie gmina ponosi za świadczenie usług opiekuńczych w rodzinnych domach pomocy, tj. koszty ponoszone za pobyt osób skierowanych decyzjami administracyjnymi do rodzinnych domów pomocy, ponoszone przez gminy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2024 r. bądź wydatki jakie gminy poniosą dostosowując budynki do prowadzenia w nich rodzinnych domów pomocy, tj. wydatki poniesione przez gminy zgodnie z zapisami Programu 2024 na dofinansowanie tworzenia między dniem 1 stycznia a 31 grudnia 2024 r. rodzinnych domów pomocy na mocy umowy zawartej z podmiotem uprawnionym lub osobą fizyczną.
4. Gmina może otrzymać dotację celową na realizację działań przewidzianych Programem 2024, jeżeli udział środków własnych gminy wynosi:
 - 1) w ramach Modułu I:
 - a) nie mniej niż 50% przewidywanych kosztów realizacji zadania w przypadku dofinansowania pobytu w rodzinnych domach pomocy osób skierowanych do tych domów od dnia 1 stycznia 2022 r. tj. kierowanych

- zarówno w 2022 r. jak i w 2023 r. oraz osób nowo kierowanych w 2024 r., tym samym maksymalna kwota dofinansowania ze środków budżetu państwa w ramach Programu 2024 wynosi nie więcej niż 50% kosztów realizacji tego zadania,
- b) nie mniej niż 70% przewidywanych kosztów realizacji zadania w przypadku dofinansowania pobytu w rodzinnych domach pomocy osób skierowanych przed dniem 1 stycznia 2022 r. do istniejących rodzinnych domów pomocy, tym samym maksymalna kwota dofinansowania ze środków budżetu państwa w ramach Programu 2024 wynosi nie więcej niż 30% kosztów realizacji tego zadania;
- 2) w ramach Modułu II - nie mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji zadania, tym samym maksymalna kwota dofinansowania ze środków budżetu państwa w ramach Modułu II Programu 2024 wynosi nie więcej niż 80% kosztów realizacji zadania.
5. Gmina zgłasza roczne zapotrzebowanie na środki z rezerwy celowej budżetu państwa na realizację usług opiekuńczych w rodzinnych domach pomocy w ramach Programu 2024 wypełniając formularz zapotrzebowania (oddzielnie dla każdego z modułów), który jest udostępniany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w systemie Centralna Aplikacja Statystyczna, zwanej dalej „CAS”.
6. Przed złożeniem zapotrzebowania gmina dokonuje dokładnej analizy potrzeb w tym zakresie oraz faktycznych możliwości realizacji zadania we współpracy z podmiotem uprawnionym lub osobą fizyczną, tak aby zminimalizować ryzyko ewentualnej rezygnacji z realizacji zadania na późniejszych etapach realizacji Programu 2024.
7. Dotację z rezerwy celowej przekazuje wojewoda.
8. Niewykorzystana kwota dotacji podlega zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
9. Środki, o których mowa w ust. 1, zaplanowane są w rezerwie celowej budżetu państwa przeznaczonej na zadania określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
10. Beneficjenci Programu 2024 zobowiązani są do wypełniania obowiązku informacyjnego, zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. poz. 953).

11. W przypadku przyjęcia i wykorzystania dotacji w ramach modułu II gmina zobowiązuje się do zapewnienia utrzymania trwałości zadania przez okres co najmniej 5 lat, tj. co najmniej do dnia 31 grudnia 2029 r. Za utrzymanie trwałości zadania należy rozumieć kontynuowanie zlecenia przez gminę prowadzenia rodzinnego domu pomocy oraz utrzymanie miejsc w rodzinnym domu pomocy. W tym czasie jednostka samorządu jest zobowiązana do przedstawiania corocznych sprawozdań z kontynuacji realizacji zadania właściwemu wojewodzie.
12. W przypadku nie utrzymania trwałości zadania w okresie wskazanym w ust. 11, środki z dotacji podlegają zwrotowi proporcjonalnie do okresu, w jakim rodzinny dom pomocy nie będzie funkcjonował, tj. 1/5 kwoty dotacji za każdy rok niedochowania trwałości zadania.
13. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w sytuacji niedochowania trwałości zadania w okresie, o jakim mowa w ust. 11, istnieje możliwość odstąpienia od żądania zwrotu środków dotacji, o jakim mowa w ust. 12, jeżeli przedmiotowy budynek gmina, bądź podmiot uprawniony w porozumieniu z gminą (w sytuacji, gdy zadanie realizowane było w budynku będącym własnością podmiotu uprawnionego) przeznaczy na realizację innych zadań gminy z obszaru pomocy społecznej. Decyzję w tym zakresie podejmuje wojewoda po konsultacji z Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej, na uzasadniony wniosek gminy o odstąpienie od żądania zwrotu środków z dotacji w związku z niedochowaniem trwałości realizacji zadania.

VII. Zasady podziału środków budżetu państwa na realizację Programu 2024

1. W ramach Modułu I gminy zgłaszają do właściwego wojewody zapotrzebowanie na środki z rezerwy celowej na dofinansowanie wydatków ponoszonych przez gminę za pobyt osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy, uwzględniając w szczególności:
 - 1) przewidywaną szacunkową liczbę osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy, za pobyt których jednostka samorządu terytorialnego z własnych środków będzie ponosić odpłatność, z podziałem na osoby kierowane od dnia 1 stycznia 2022 r. (z podziałem na osoby skierowane w latach 2022–2023 oraz nowo kierowane w 2024 r.) oraz osoby skierowane do domów przed dniem 1 stycznia 2022 r.;
 - 2) przewidywane szacunkowe koszty gminy za pobyt osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy w ujęciu rocznym z podziałem na odpłatność za osoby kierowane do domów od dnia 1 stycznia 2022 r., oraz za osoby skierowane do domów przed dniem 1 stycznia 2022 r.;

- 3) zapotrzebowanie, o którym mowa wyżej, składane jest jednokrotnie i dotyczy szacunkowej kwoty zapotrzebowania na realizację zadania w całym 2024 r.;
 - 4) w ramach Modułu II gminy zgłaszają do właściwego wojewody zapotrzebowanie na środki z rezerwy celowej na dofinansowanie remontu lub zakupu wyposażenia celem uruchomienia przez podmiot uprawniony lub osobę fizyczną rodzinnego domu pomocy, z podziałem na Moduł IIA i Moduł IIB uwzględniają w szczególności:
 - a) liczbę miejsc planowanych do uruchomienia w ramach nowo tworzonego rodzinnego domu pomocy,
 - b) średnie koszty ponoszone przez gminę celem dostosowania pomieszczeń domu do wymogów rozporządzenia w odniesieniu do jednego uruchamianego miejsca w nowo tworzonym rodzinnym domu pomocy z przeznaczeniem na remont lub zakup wyposażenia domu, jak również ogólny koszt realizacji zadania,
 - c) krótki opis realizacji zadania ze wskazaniem zakresu przedmiotowego działań, w tym wskazanie czy zadanie gmina planuje realizować we współpracy z podmiotem uprawnionym czy osobą fizyczną;
 - 5) wojewodowie przekazują do Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zbiorcze zapotrzebowania z województwa;
 - 6) złożenie zapotrzebowania na środki nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji we wnioskowanej wysokości;
 - 7) propozycję podziału środków rezerwy celowej budżetu państwa na realizację Programu 2024 w ramach Modułu I i Modułu II opracowuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.
2. W ramach Modułu II:
- 1) dofinansowanie ze środków budżetu państwa w ramach Programu 2024 nie może przekroczyć kwoty 50 000 zł na remont lub zakup wyposażenia dla jednego nowo tworzonego miejsca, a całkowita kwota dotacji dla gminy w ramach Modułu II na uruchomienie jednego domu będzie iloczynem kwoty dofinansowania na jedno miejsce oraz liczby tworzonych w domu miejsc, tym samym maksymalna kwota dofinansowania ze środków budżetu państwa na tworzenie jednego rodzinnego domu pomocy nie może przekroczyć kwoty 400 000 zł;
 - 2) ogólny koszt realizacji zadania w ramach Modułu II stanowią koszty jednostki samorządu terytorialnego na remont lub zakup wyposażenia pomieszczeń budynku będącego w zasobach gminy, który gmina planuje udostępnić podmiotowi uprawnionemu lub osobie fizycznej w związku z podpisaniem (lub planowaniem podpisania) umowy na utworzenie rodzinnego domu pomocy (Moduł IIA) lub koszty jednostki samorządu terytorialnego na dofinansowanie remontu lub zakupu wyposażenia pomieszczeń budynku będącego własnością podmiotu uprawnionego, w związku z podpisaniem (lub

planowaniem podpisania) z podmiotem uprawnionym umowy na utworzenie rodzinnego domu pomocy oraz w związku z dofinansowaniem na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej realizacji zadania (Moduł IIB);

- 3) na ogólny koszt realizacji zadania w ramach Modułu II składa się dotacja z budżetu państwa w ramach Programu 2024 w wysokości nie większej niż 80% ogólnego kosztu realizacji zadania oraz wkład własny jednostki samorządu terytorialnego w wysokości nie mniejszej niż 20% ogólnego kosztu realizacji zadania;
- 4) dofinansowanie remontu lub zakupu wyposażenia budynku będącego własnością podmiotu uprawnionego w ramach Modułu IIB następuje w związku z dofinansowaniem na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przez samorząd gminny realizacji przez podmiot uprawniony zadania własnego gmin o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w związku z art. 36 pkt 2 lit. I tej ustawy;
- 5) dofinansowanie w ramach Modułu II może dotyczyć zarówno kosztów remontu (w tym również prac związanych z przebudową budynku), jak i zakupu wyposażenia niezbędnego do dostosowania pomieszczeń celem uruchomienia rodzinnego domu pomocy, dofinansowanie nie dotyczy zakupu nieruchomości;
- 6) dofinansowanie może dotyczyć remontu lub zakupu wyposażenia do wszystkich pomieszczeń domu użytkowanych przez osoby kierowane do rodzinnego domu pomocy, m.in. pokoi mieszkańców domu, pomieszczeń kuchennych czy jadalni, łazienek, pomieszczeń do wspólnego przebywania, pomieszczeń do prowadzenia zajęć rehabilitacyjno-ruchowych; dofinansowanie nie dotyczy infrastruktury towarzyszącej (np. altany, garaże, zieleń, drogi/dojazdy);
- 7) koszty ponoszone w związku z zadaniem realizowanym w ramach Modułu II Programu 2024 są kwalifikowalne, jeżeli są:
 - a) niezbędne dla realizacji zadania,
 - b) racjonalne i efektywne,
 - c) faktycznie poniesione w okresie kwalifikowania wydatków, tj. poniesione w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2024 r.,
 - d) prawidłowo udokumentowane;
- 8) w przypadku dużego zainteresowania Programem 2024 w pierwszej kolejności dofinansowanie tworzenia nowych domów będzie dotyczyło tych województw, w których nie funkcjonują rodzinne domy pomocy.

VIII. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu 2024

1. Do zadań Ministra Rodziny i Polityki Społecznej należy:

- 1) opracowanie Programu 2024;
- 2) dokonanie podziału środków rezerwy celowej, zaplanowanej w ustawie budżetowej na 2024 r. na zadania określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej na województwa, z przeznaczeniem na realizację Programu 2024;
- 3) składanie wniosku do ministra właściwego do spraw finansów publicznych w zakresie podziału środków rezerwy celowej, na województwa z przeznaczeniem na realizację Programu 2024;
- 4) przygotowanie wzoru sprawozdania z realizacji Programu 2024 i jego publikacja w CAS;
- 5) monitorowanie realizacji Programu 2024 za pośrednictwem wojewodów;
- 6) dokonanie analizy rocznych sprawozdań wojewódzkich z realizacji Programu 2024 oraz sporządzenie sprawozdania zbiorczego.

2. Do zadań wojewody należy:

- 1) udzielanie informacji gminom i podmiotom zainteresowanym o zasadach działania Programu 2024;
- 2) ocena złożonego przez gminy zapotrzebowania na środki finansowe;
- 3) składanie do Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zapotrzebowania na środki rezerwy celowej na realizację Programu 2024;
- 4) przekazanie środków finansowych gminom;
- 5) rozliczenie przekazanej dotacji;
- 6) przekazanie do Ministra Rodziny i Polityki Społecznej rocznego sprawozdania wojewódzkiego z realizacji Programu 2024;
- 7) kontrola i nadzór nad realizacją zadań realizowanych przez gminy województwa w ramach Programu 2024;
- 8) monitorowanie zachowania trwałości zadania przez gminy, które zrealizują zadanie w ramach Modułu II Programu 2024;
- 9) promowanie wśród jednostek samorządu terytorialnego założeń Programu 2024 oraz dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania rodzinnych domów pomocy.

3. Do zadań gminy (wójta, burmistrza, prezydenta miasta) należy:

- 1) składanie zapotrzebowania na środki finansowe na realizację Programu 2024 do właściwego wojewody;
- 2) koordynowanie Programu 2024 w gminie;
- 3) przekazanie wojewodzie rocznego sprawozdania z realizacji Programu 2024 w ujęciu opisowym i tabelarycznym;

- 4) w ramach Modułu II coroczne przedstawianie sprawozdań z kontynuacji realizacji zadania właściwemu wojewodzie.

IX. Monitoring Programu 2024

1. Roczne sprawozdanie o sposobie realizacji Programu 2024 wójt/burmistrz/prezydent miasta przekazuje do wojewody w terminie do dnia 31 stycznia 2025 r.
2. Sprawozdanie z kontynuacji realizacji zadania wójt/burmistrz/prezydent miasta przekazuje do wojewody corocznie w wymaganym okresie zachowania trwałości zadania realizowanego w ramach Modułu II Programu 2024 w terminie do dnia 31 stycznia kolejnego roku.
3. Wojewoda przekazuje do Ministra Rodziny i Polityki Społecznej roczne sprawozdanie z realizacji Programu 2024, według określonego wzoru, w terminie do dnia 28 lutego 2025 r.
4. Sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu 2024 w terminie do dnia 17 kwietnia 2025 r. należy do zadań Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

Zapotrzebowanie na środki finansowe w ramach programu rozwoju rodzinnych domów pomocy na rok :

		SZACUNKOWA INFORMACJA NA TEMAT PLANOWANEJ REALIZACJI ZADAN W ROKU 2024													
		Osoby skierowane do rodzinnych domów pomocy według stanu na dzień wypełniania tabeli				w tym:									
		liczba wszystkich osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy według stanu na dzień wypełniania tabeli		liczba wszystkich osób za które gmina ponosi odpowiedzialność według stanu na dzień wypełniania tabeli		liczba wszystkich osób skierowane do rodzinnych domów pomocy (tj. suma odpowiedzialności ze środków gminy za osoby o których mowa w kol. 5)		szacunkowa liczba wszystkich osób za które gmina będzie ponosić odpowiedzialność w 2024 roku (kol.9+10+11+12)		liczba osób za które gmina będzie ponosić odpowiedzialność, skierowanych do rodzinnych domów pomocy przed 1.01.2022 r.		liczba osób za które gmina będzie ponosić odpowiedzialność, skierowanych do rodzinnych domów pomocy w latach 2022-2023		liczba osób za które gmina będzie ponosić odpowiedzialność, skierowanych do rodzinnych domów pomocy już istniejących w rodzinnych domów pomocy	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					
województwo	powiat	gmina													
							0								

Zapotrzebowanie gmina przekazuje do urzędu wojewódzkiego w terminie: 12 stycznia 2024 r.

Zbiórce zapotrzebowanie urząd wojewódzki przekazuje do MIRIPS w terminie: 24 stycznia 2024 r.

2024 - MODUŁ I - dofinansowanie kosztów ponoszonych przez gminy w związku z kierowaniem osób do rodzinnych domów pomocy

1A		SZACUNKOWE ZAPOTRZEBOWANIE NA ŚRODKI W RAMACH PROGRAMU W ROKU 2024						
		w tym:						
tore gmina będzie odpłatność ch w roku 2024 do św pomocy, w tym:	szacunkowy całkowity koszt realizacji zadania ogółem w roku 2024 tj. ogólna kwota odpłatności jaką gmina będzie ponosić za pobyt wszystkich osób w rodzinnych domach pomocy - osób wskazanych w kol. 8. (kwota w ujęciu rocznym) (kol. 14 + 17)	koszt realizacji zadania z przeznaczeniem na partycypowanie przez gminę w kosztach pobytu osób skierowanych do rodzinnych domów przed 1.01.2022 r.			koszt realizacji zadania z przeznaczeniem na partycypowanie przez gminę w kosztach pobytu osób kierowanych do rodzinnych domów od 1.01.2022 r. tj. osób skierowanych w latach 2022-2024			
		ogólna kwota odpłatności jaką gmina będzie ponosić za pobyt w rodzinnych domach pomocy za osoby skierowane przed 1.01.2022 - osoby wskazane w kol. 9 (kwota w ujęciu rocznym)	całkowita wnioskowana kwota dofinansowania z budżetu państwa na realizację programu w odniesieniu do osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy przed 1.01.2022 r. - w ujęciu rocznym (ZAPOTRZEBOWANIE) maksymalnie 30% kwoty z kol. 14	udział procentowy dofinansowania w ramach programu w ogólnych kosztach realizacji zadania (kol.15/kol.14) nie może być wyższy niż 30%	ogólna kwota odpłatności jaką gmina będzie ponosić za pobyt w rodzinnych domach pomocy za osoby kierowane do rodzinnych domów pomocy w latach 2022-2024 - osoby wskazane w kol. 10, 11 i 12 (kwota w ujęciu rocznym)	całkowita wnioskowana kwota dofinansowania z budżetu państwa na realizację programu w odniesieniu do osób skierowanych do rodzinnych domów pomocy w latach 2022-2024 - w ujęciu rocznym (ZAPOTRZEBOWANIE) maksymalnie 50% kwoty z kol. 17	udział procentowy dofinansowania w ramach programu w ogólnych kosztach realizacji zadania (kol.18/kol.17) nie może być wyższy niż 50%	
12		14	15	16	17	18	19	
				#DZIEL/01			#DZIEL/01	

<p>całkowita wnioskowana kwota dofinansowania z budżetu państwa na realizację programu w roku 2024 - w ujęciu rocznym (ZAPOTRZEBOWANIE OGÓŁEM) kol. 15 + kol. 18</p>	<p>uwagi</p>
<p>20</p>	<p>21</p>

